

בס"ד. משיחות ש"פ לך לך, ח' מרחשון ה'תנש"א.

וכמה פרטים בדבר:

(א) כללות הענין דסיום לימוד הרמב"ם, (ב) העילוי המיוחד דסיום מחזור שביעי והתחלת מחזור שמיני, (ג) השייכות להזמן⁹ שבו מסיימים (בהשגחה פרטית) מחזור שביעי ומתחילים מחזור שמיני דלימוד הרמב"ם – יום הש"ק, ח' מרחשון, בשנת תנש"א, (ד) והשייכות לפרשת השבוע – פרשת לך לך, כדלקמן.

ב. סיום לימוד הרמב"ם:

מנהג ישראל (תורה היא) שעושין שמחה¹⁰ לגמרה של תורה¹¹ (בתושב"כ, ומזה מובן גם בנוגע לתושבע"פ, משנה תורה), ובמכ"ש וק"ו מהשמחה שבסיום מסכת אחת ע"י יחיד מישראל¹², ועאכו"כ בסיום לימוד הרמב"ם ש"מקבץ לתורה שבעל פה כולה" ע"י רבים מישראל.

ויש להוסיף, שהשמחה לגמרה של משנה תורה היא גם לאלה שאינם משתתפים בלימוד וסיום הרמב"ם בזמן

א. הענין המיוחד שביום הש"ק זה – שבו מסיימים רבים מישראל לימוד ספר הרמב"ם:

ידוע¹ המנהג שנתפשט (בשנים האחרונות) בתפוצות ישראל² ללמוד בכל יום ג' פרקים בספר "משנה תורה" להרמב"ם – על מנת לסיים "משנה תורה" ("מקבץ לתורה שבעל פה כולה"³), בכל שנה⁴, כמו בתורה שבכתב, ש"המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת"⁵, שעייז נעשה בכל שנה גם הלימוד תורה שבעל פה כולה (נוסף על הלימוד תורה שבכתב).⁶

וע"פ סדר חלוקת הפרקים לכל יום (כנדפס ב"מורה שיעור" ללימוד הרמב"ם) – מסיימים מחזור שביעי דלימוד הרמב"ם ביום הש"ק זה, ו"מתכיפין התחלה להשלמה"⁷ – שבו ביום מתחילים מחזור שמיני דלימוד הרמב"ם.⁸

(1) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 229 ואילך. ועוד.

(2) להעיר מפס"ד הרמב"ם (ריש הל' ממרים) שמנהג שנתפשט בתפוצות ישראל יש בו התוקף דמצות עשה ומצות לא תעשה מן התורה.

(3) רמב"ם בהקדמתו לספר.

(4) וליתר דיוק: זמן הלימוד הוא פחות משנה שלמה, ולכן הסיום אינו בתאריך קבוע בכל שנה (כמו סיום תושב"כ), אלא הולך ומתקדם (ולדוגמא: סיום מחזור הראשון הי' בי"א ניסן, וסיום מחזור השביעי בח' מרחשון).

(5) רמב"ם הל' תפלה רפ"ג.

(6) ובלשון הרמב"ם בהקדמתו לחיבורו (בביאור שם הספר "משנה תורה") – "אדם קורא בתורה שבכתב תחלה ואח"כ קורא וזה יודע ממנו תורה שבעל פה כולה, ואינו צריך לקרות ספר אחר ביניהם".

(7) נוסח "מרושת" לחתן בראשית.

(8) להעיר, שאף שהשיעור והתחלת מחזור השמיני הוא למחרתו (כנדפס ב"מורה שיעור") –

הרי מצד הענין ד"מתכיפין התחלה להשלמה" טוב ונכון להתחיל תיכף לאחר הסיום. ולהעיר גם מהנוסח שאומרים בה"הדרן" – "כשם שעזרתני לסיים כר' כן תעזרני להתחיל כר'".

(9) שמשנתה משנה לשנה – ראה לעיל הערה 4.

(10) ולהעיר, שגם כאשר החגיגה הפומבית רגל סיום הרמב"ם נערכת בזמן אחר (כמנהג ישראל שמאחרין זמן חגיגת הסיום "משום כבוד התורה... ביותר הידור ברוב עם כו") (ס' תורת חיים אר"ח סתקנ"א סקכ"ז) – הרי עיקר השמחה היא ב"גמרה של תורה", בו ביים.

(11) טור ורמ"א אר"ח סת"ר ט. וראה לקו"ש שם הערה 6. וש"נ.

(12) "כשמסיים מסכתא מצוה לשמוח ולעשות סעודה ונקראת סעודת מצוה" (רמ"א י"ד סרמ"ו סכ"ו).

ומזה מובן במכ"ש וק"ו בנוגע לעניינינו – שכיין שכולם לומדים ומסיימים משנה תורה להרמב"ם, לימוד שוה ממש¹⁸ (ולא רק שכל אחד לומד מסכת אחרת, אלא שמתאחדים בהחלוקה דכל הש"ס), והחילוק שביניהם אינו אלא במשך זמן הלימוד (בשנה אחת, או בשלש שנים), הרי בודאי שגם אלה שמסיימים הלימוד בשלש שנים משתתפים בשמחה לגמרה של תורה ע"י הלומדים בשנה אחת (כהמנהג הפשוט אצל רוב לומדי הרמב"ם), כמו בתורה שבכתב, שגם מי שמשלים את התורה בשלש שנים משתתף בשמחה לגמרה של תורה (שמחת תורה) ע"פ המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת (נוסף על השמחה לגמרה של תורה כשיסימו הלימוד שלהם בשלש שנים).

ויתירה מזה – שהשמחה לגמרה של משנה תורה שייכת גם לאלה שלעת-עתה אינם משתתפים בלימוד שיעור יומי ברמב"ם, דכיון שלימוד משנה תורה בכל שנה נתפשט בתפוצות ישראל, הרי הסיום הוא שמחה דכלל ישראל, וכמו בשמחת-תורה שע"פ מנהג ישראל משתתפים בה כל ישראל ממש (גם אלה שלעת-עתה אינם עוסקים בלימוד התורה), מצד השייכות דכל ישראל לכל התורה כולה – "מורשה קהלת יעקב"¹⁹.

ג. ומעלה יתירה בסיום זה – סיום מחזור שביעי והתחלת מחזור שמיני:

לאחרי שלומדים ומסיימים משנה תורה במחזור ראשון, הלימוד והסיום

אלא ע"י החלוקה לכמה מישראל, הרי זה נחשב כאילו כל אחד מהם למד כל הש"ס (ראה לקו"ש ח"י ע' 267. וש"נ).

(18) וכן אלה שלומדים ספר המצוות – תוכן וקיצור ומקביל לספר משנה תורה.

(19) ברכה לג, ד.

זה, כיון שסדר הלימוד שלהם הוא פרק אחד ליום¹³ – ע"ד שמצינו בתורה שבכתב, שאף ש"המנהג הפשוט בכל ישראל שמשלימין את התורה בשנה אחת", ייש" מי שמשלים את התורה בשלש שנים:

בנוגע לסיום מסכת – איתא בגמרא¹⁴ "אמר אביי יתתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן", היינו, שה"יומא טבא" (שמחה) הוא לא רק ללומד ומסיים המסכתא ("צורבא מרבנן דשלים מסכתא"), אלא גם לשאר התלמידים ("רבנן" סתם) שלא למדו וסיימו מסכת זו, שגם אצלם נעשה "יומא טבא" (שמחה)¹⁵, ולא רק שמשתתפים בשמחה של רב אחר, אלא ששמחה זו נעשית השמחה שלהם ("יומא טבא לרבנן"), כמו השמחה של לומד ומסיים המסכת¹⁶.

ומהטעמים לזה – כיון שכולם עוסקים בלימוד אחד, הן אלה שלומדים מסכתא זו, והן אלה שלומדים שאר מסכתות, שמתאחדים כולם ביחד – כמודגש בחלוקת הש"ס שחשיב כאילו כל אחד מהלומדים (שלמד מסכתא אחת) למד כל הש"ס¹⁷.

(13) ועאכו"כ אלה שלומדים ספר המצוות להרמב"ם כפי שנחלק באופן מקביל ללומדי משנה תורה להרמב"ם ג"פ ליום, שהסיום שלהם הוא באותו זמן ומסיימים הלימוד דג"פ ליום.

(14) שבת קיח, טע"ב ואילך.

(15) להעיר ממנהג ישראל בחזונית בכורים שגם אלה שלא למדו וסיימו המסכת משתתפים בסעודת מצוה דסיום המסכת ואינם מתענים.

(16) ועפ"ז יומתק מאמרו של אביי "כי חזינא צורבא מרבנן דשלים מסכתא עבידנא יומא טבא לרבנן" – שאביי (רק) ה"צורבא מרבנן דשלים מסכתא" עושה "יומא טבא לרבנן".

(17) ע"ד שמצינו בהלכות שבת שמלאכה שאי אפשר לעשותה אלא בשנים חשיב כאילו שניהם עשו כל המלאכה (שבת צג, א), ועד"ז בנדר"ד, שכיין שמפני צוק העתים אי אפשר לסיים הש"ס

המדות²⁴, ובצירוף כולם יחד נעשית השלימות ד"מנורת זהב כולה"²⁵, "מקשה זהב עד ירכה עד פרחתה מקשה היא"²⁶.

ומזה מובן שיש עליו מיוחד שבסיום מחזור השביעי – שלימות ההיקף בלימוד משנה תורה²⁷.

ולאחרי שלימות ההיקף בסיום מחזור שביעי מתחילים מחזור שמיני, שבו נוסף עליו שבאי־ערוך – כי, מספר שמיני הוא למעלה מימי ההיקף ושלימות ההיקף, ובלשון הרשב"א "מקודש ועומד בפני עצמו שומר ההיקף"²⁸, היינו, שמספר שבע קשור עם גדרי העולם (שלימות דהעולם), ומספר שמונה הוא למעלה מגדרי העולם²⁹.

ויש להוסיף בביאור העילוי דמספר שמונה לגבי השלימות דמספר שבע (שלימות ההיקף) – ע"פ הידוע

במחזור שני הוא באופן נעלה יותר מבמחזור ראשון, ובמחזור שלישי באופן נעלה יותר מבמחזור שני, וכן במחזוריים שלאח"ז, עד ללימוד וסיום מחזור שביעי, שמפעם לפעם נעשה הלימוד והסיום באופן נעלה יותר – "מעלין בקודש"³⁰, ולא עוד אלא ש"מעלין בקודש" גם בהוספה עצמה, היינו, שההוספה במחזור שלישי לגבי מחזור שני היא הוספה נעלית יותר מאשר ההוספה במחזור שני לגבי מחזור ראשון, ועאכו"כ בנוגע להוספה במחזור שביעי לגבי כל המחזוריים שלפניו³¹.

ונוסף על העילוי וההוספה ממחזור למחזור – יש עליו מיוחד בסיום מחזור שביעי³²:

ידוע מ"ש בתשובת הרשב"א³³ דמספר שבע מורה על שלימות ההיקף, כמודגש בענין הזמן (שבו קשורים כל עניני העולם שהם כולם בגדר הזמן³⁴) שנחלק לשבעה ימים (ששת ימי השבוע ויום השבת), שבעת ימי ההיקף, שבהם נכללים שית אלפי שנין דהוי עלמא (כנגד ששת ימי השבוע) ואלף השביעי (כנגד יום השבת).

ויש להוסיף, שגם השלימות דישראל היא במספר שבע – שבעת קני המנורה, שרומזו על כנסת ישראל שנחלקת לשבע סוגים, שהם שבע מדרגות בעבודת ה', כנגד שבעת

20 ברכות כה, א. ויש"נ.

21 להעיר ממאוד"ל (ויק"ר פכ"ט, יא) "כל השביעי חביבין".*

22 ח"א ס"ט. וראה ד"ה ויהי ביום השמיני תרע"ח, תש"ד ותש"ה. ועוד.

23 ראה שעהיוה"א פ"ו. ובכ"מ.

* ושם: "באבות שביעי חביב .. משה" – ד"ל שבו מרומת גם השיכות לרבינו משה בן מיימון. כפתגם גדולי ישראל "ממשה ועד משה לא קם כמשה" (ראה שם הגדולים להחיד"א ערך ר' משה גאון. ובכ"מ).

24 לקו"ת ר"פ בעלותך. ובכ"מ.

25 זכר"ד, ב.

26 בעלותך ח, ד.

27 להעיר שגם בתורה מודגשת השלימות דשבע – כמאוד"ל "חצבה עמודי שבעה אלו שבעה ספרי תורה" (שבת קטז, רע"א).

28 ובפרטיות יותר: אף שנקרא "שומר ההיקף", אין זה באופן שענינו הוא לשמור ההיקף, שבוה מודגש שעם היותו למעלה מההיקף (שלכן ביכלתו לשמור על ההיקף) יש לו שייכות לההיקף (ששומר עליו), אלא שהוא "מקודש ועומד בפני עצמו", למעלה לגמרי מההיקף (ראה גם הערה הבאה), ועד שגם שמירת ההיקף היא (לא ע"י פעולה מיוחדת, אלא) כמו בדרך ממילא, שמצד גודל מעלתו מתבטלים מאלוהים הענינים הבלתי-רצויים (שבגללם יש צורך בשמירה).

ועפ"ז יומתק שמקדים "מקודש ועומד בפני עצמו" ל"שומר ההיקף" (אף שהסדר מלמטה למעלה הוא שביעי, שומר ההיקף, למעלה מההיקף אבל שייך אליו, ולאח"ז בחי שמיני כפי שהוא "מקודש ועומד בפני עצמו") – כדי להדגיש שגם שמירת ההיקף אינה באופן ששייך לההיקף, אלא כפי שהוא "מקודש ועומד בפני עצמו".

29 ראה כלי יקר ר"פ שמיני: "כל מספר ז' חול ומספר שמיני קודש .. כי מספר זה מיוחד אליו ית'.

וחותם משנה תורה להרמב"ם בפסוק³⁵ "כי מלאה הארץ דעה את ה' (ומוסיף גם סיום הפסוק) כמים לים מכסים" (דלא כבהלכות תשובה³⁶ שמביא רק "כי מלאה הארץ דעה את ה'" – כי, "מלאה הארץ דעה את ה'" מדגיש השלימות דהארץ (שלימות ההיקף, מספר שבע, בחי' המדות), שהארץ כולה "מלאה" ב"דעה את ה'", והיא (עדיין) במציאות "ארץ" (עולם); ולאחרי זה באים לדרגא שלמעלה משלימות העולם (שומר ההיקף, מספר שמונה, בחי' המוחין) – "כמים לים מכסים", שמציאות הארץ מכוסה במים עד שלא רואים אלא "מים לים מכסים"³⁷.

ד. והדגשה יתירה בכהנ"ל (הן בנוגע לכללות הסיום דמשנה תורה והן בנוגע לסיום מחזור השביעי והתחלת מחזור השמיני) – מצד השייכות לזמן הסיום:

השמחה לגמרה של משנה תורה מודגשת ביותר מצד הסמיכות והשייכות לגמרה של תורה (שבכתב) בשמחת-תורה, כיון שבהמשך לה באה השמחה לגמרה של משנה תורה – למחרת היום שבו מסתיימים מועדי חודש תשרי (ז' במרחשון, שבו חוזר אחרון שבישראל לנהר פרת³⁸), שסיומם וחותמם בשמחת-תורה³⁹.

זאת ועוד:

סיום מחזור שביעי והתחלת מחזור שמיני הוא בזמן הקשור עם העילוי

שמספר שמונה קשור עם הגאולה, כמארז"ל³⁰ "כינור של מקדש של שבעת נימין הי' . . ושל ימות המשיח שמונה"³¹, ומרומז באות ח' (שמספרו שמונה) ר"ת חירות³², ומזה מובן שמספר שמונה הוא בפני עצמו (באיך ערוך) למספר שבע, כמו הפני עצמו והאיך-ערוך דגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו לגבי הזמן שלפני הגאולה.

ובסגנון תורת החסידות – שמספר שמונה קשור עם בחי' המוחין (בינה, ספירה השמינית מלמטה למעלה, ועוד שכוללת ג' ראשונות) שלמעלה משבעת המדות השייכים לעולם שנברא בשבעת ימים כנגד שבעת המדות, ולכן, בזמן הזה עיקר העבודה היא בכיור שבעת המדות (שזוה"ע כיבוש ארץ שבע אומות), ולעתיד לבוא יהי' גילוי המוחין³³, בחי' השמינית, שכוללת ג' ראשונות (שזוה"ע כיבוש ארץ עשר אומות) גם ארץ קיני קניזי וקדמוני, כנגד ג' ראשונות) לעתיד לבוא³⁴.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בסיום

(30) ערכין יג, ב ובחדא"ג מהרש"א שם (וראה לקמן הערה 32).

(31) להעיר שמשיח הוא (השמיני*) משמונה נסיכי אדם (מיכה ה, ד. סוכה נב, ב), ו"שמונה שמות נקראו לו למשיח" (מדרש משלי ספ"ט).

(32) ראה לקו"ת תוריע כא, ד: "ופי מהרש"א שם שבע נימין כל הקדושות הולכים בשבע ע"ד שבת שהוא השביעי כו, ושל ימות המשיח נוסף** בחי' א' שמשם נמשך החירות כו".

(33) מוחין כשלעצמם, נוסף על בחי' המוחין השייכים אל המדות.

(34) ראה בארוכה מאמרי אדהאמ"צ דברים בתחלתו ובכ"מ.

(* ע"פ גירסת העין יעקב (בסוכה שם), וכ"ה ב"י"ש מיכה שם (רמז תקנב).

(**) ולהעיר שלשון המהרש"א שם: "נוסף שיר א' (נימא אחת), ע"פ מ"ש אין בין עוה"ז לימות המשיח אלא ששבוד מלכותי" – ענין החירות, וב"לקו"ת מוסיף מפרש "שמשם נמשך החירות".

(35) ישעי' יא, ט.

(36) פ"ט ה"ב.

(37) נתבאר בארוכה בה"הדרן" (לעיל ע' 251

ואילך) בהתוועדות.

(38) תענית יו"ד, א – במשנה.

(39) ולהעיר, שלימוד הרמב"ם מחדש (במחזור שמיני) שמתחיל (תיכף לאחר הסיום) למחרת ז' מרחשון, המשך וסיום דשמחת תורה – סיומו בשמחת תורה הבעל"ט, גמרה של תורה שבכתב ושבעל פה ביום אחד.

זה התחיל לשוטט בדעתו והוא קטן .. עד שהשיג דרך האמת והבין קו הצדק מתבוננתו הנכונה .. וכן ארבעים (מ"ח⁴⁷) שנה הכיר אברהם את בוראו⁴⁸, ולאחרי זה עברו עוד כמה עשירות שנים בעבודתו לאחרי שהגיע לשלימות הכרת בוראו, נאמר לו "לך לך מארצך וגו'" – לצאת מכל המדידות וההגבלות ד"ארצך ומולדתך ובית אביך" (ארץ וכו' שלך) דקדושה⁴⁹, להיותם קשורים עם גדרי העולם (שבעת ימי ההיקף), ולילך "אל הארץ אשר אראך" [כב' הפירושים: (א) שקאי על הארץ – ארץ שיראה לו הקב"ה (כפשוטו הכתוב), (ב) שקאי על אברם – "אראה ואגלה אותך בעצמך"⁵⁰ ("במהותך ועצמותך"⁵¹)], היינו, הליכה לדרגה שלמעלה מגדרי העולם (שמיני, שומר ההיקף).

ויומתק יותר ע"פ המבואר בדרושי חסידות⁵² בפירושו הכתוב⁴⁵ "ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן" – ש"שבעים שנה" מורה על השלימות דשבעת המדות (כפי שכלולים מעשר), ו"חמש שנים" מורה על ה' חסידים שפועלים הגדלת המדות, ועי"ז נעשית היציאה מ"חרן" (בגימטריא גרון, מיצר הגרון שמפסיק בין מוחין למדות) – שנמשך אור המוחין למדות.

ולאחרי היציאה מחרן "כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת גו' את הקיני ואת הקניזי ואת

דשבע ושמונה⁴⁰: בימי השבוע – ביום השבת, יום השביעי דימי השבוע, שלימות ההיקף⁴¹, ובימי החודש – ביום השמיני (ח') לחודש השמיני (מרחשון), שומר ההיקף.

וענין זה מודגש גם במעלת השנה – שנת תנש"א, כלשון הכתוב⁴² "ותנשא מלכותו", התנשאות מלכות בית דוד ע"י מלך המשיח, וכמרומו גם בהר"ת "תהא שנת אראנו נפלאות", דקאי על הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עלי' נאמר⁴³ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" ("נפלאות" גם בערך לצי"מ⁴⁴) – שאז יהי העילוי ד"שמיני" ("של ימות המשיח שמונה") שלמעלה משבעת ימי ההיקף, שומר ההיקף.

ה. והוספה יתירה בכהנ"ל – מצד השייכות לפרשת השבוע:

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" – שלאחרי כל העילויים שהיו אצלו לפני⁴⁵, בהיותו בן ע"ה שנה⁴⁵ [ובלשון הרמב"ם⁴⁶ "כיון שנגמל איתן

40) להעיר, שגם ב"גמרה של תורה" בשמח"ת מודגש העילוי דשבע ושמונה – כי שמח"ת הוא (ובחול"י יו"ט שני ד) שמיני עצרת: "עצרת" – מורה על הקליטה דכל שבעת ימי הסוכות, שלימות ההיקף, ו"שמיני (עצרת*)" – שומר ההיקף.

41) שהרי יום השבת כולל ומשלים כל ימי השבוע – שמיני מתברכין כל ימי השבוע שלאחרי (זח"ב סג, ב. פא, א), ובו נעשה העילוי והשלימות ("ויכילו") דכל ימי השבוע שלפניו (ראה אוה"ת בראשית מב, ב ואילך. תקח, א ואילך).

42) בלק כד, ז.

43) מיכה ז, טו.

44) ראה אוה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפז). וש"נ.

45) פרשתנו יב, ד.

46) הל' ע"ז פ"א ה"ג.

(* להעיר ש"עצרת" הוא גם מלשון מלוכה (כמו "זה יעצור (ימשול) בעמי" – ש"א ט, יז ובפרש"י). והרי עיקר ושלמות המלוכה היא במלך המשיח. בח" שמיני.

47) הגהות מיימותיו שם.

48) "גמרו ההיכרא" – נוסף על התחלת הכרת

בוראו בהיותו "בן שלש שנים" (כסף משנה שם. וראה בארוכה לקו"ש ח"כ ס"ע 14 ואילך).

49) ראה לקו"ש שם ע' 59. וש"נ.

50) תו"א פרשתנו יא, ב. תו"ח שם פא, רע"א.

51) תו"ח שם. וראה סה"מ מלוקט ח"א ע' רפא ואילך. וש"נ.

52) ראה תו"א שם יא, ד. ובארוכה תו"ח שם ז, ב ואילך.

שנעשה ע"י המילה לגבי הגילויים שלפני המילה, היא, להיותו מבחי' שאי אפשר לנבראים להמשיך בכח עצמם, היינו, גילוי שלמעלה מגדרי הנבראים (בחי' שמיני שלמעלה משבעת ימי ההיקף)⁶⁴.

ו. המורם מהאמור לעיל:

בעמדנו ביום שבו מסיימים מחזור שביעי ומתחילים מחזור שמיני דלימוד הרמב"ם – יש נתינת-כח מיוחדת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בלימוד הרמב"ם, ועד להוספה באופן שבאין-ערוך לגבי הלימוד שלפניו, בהתאם להעילוי דמחזור השמיני⁶⁵ שהתחלתו ביום זה.

והתעוררות מיוחדת צ"ל ע"ד ההוספה בפירסום המנהג דלימוד שיעור יומי ברמב"ם וההשתדלות להשפיע על יהודים נוספים שיצטרפו ללימוד הרמב"ם [מה טוב – ג' פרקים ליום, ועכ"פ – פרק אחד ליום, ועכ"פ הלימוד בספר המצוות (גם נזשים וטף)], שע"ז תהי' אצלם השלימות דלימוד הלכות כל התורה כולה, ועד"ז בנוגע לשאר הפעולות בהפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות (דפנימיות

הקדמוני וגו'), "עשר אומות" (כמסופר בהמשך הפרשה)⁵³ – שבוה מרומז שנוסף על המשכת אור המוחין למדות, מוחין השייכים אל המדות, ישנה גם המשכת המוחין עצמם, כפי שיתגלה לעתיד לבוא⁵⁴, שאז תהי' השלימות שלמעלה משבעת ימי ההיקף (מדות, כולל גם מוחין השייכים למדות), בחי' שמיני, שומר ההיקף (מוחין עצמם)⁵⁵.

וענין זה מודגש גם בסיום הפרשה שבה מדובר אודות מצות מילה⁵⁶ – מילה לשמונה, כמ"ש⁵⁷ "ובן שמונת ימים ימול גו'", כמבואר בכ"מ⁵⁸ שמילה קשורה עם השלימות דשמונה שלמעלה מהשלימות דשבע⁵⁹, ולכן תכלית השלימות דמילה יהי' בביאת המשיח (בחי' שמונה), שאז יקריים היעוד "ומל ה' אלקיך את לבבך"⁶⁰ (נוסף על העבודה ד"ומלתם את ערלת לבבכם"⁶¹ שנעשית בזמן הזה)⁶².

ומזה באים להגילוי ד"וירא אליו הוי" (בהתחלת פרשת וירא שקורין תיכף במנחה) – כמבואר במק"א⁶³ שמזלת הגילוי ד"וירא אליו הוי"'

53 טו, יח"ט ובפרש"י.

54 ובלשון רש"י: "עשר אומות יש כאן, ולא נתן להם אלא שבעה גוים, והשלשה .. עתידים להיות ירושה לעתיד".

55 ובפרטיות גם ג' – חב"ד.

56 ולהעיר מהשייכות לשיעור היומי ברמב"ם (הל' מלכים פ"י ה"ז) – "המילה נצטווה בה אברהם ורעו בלבד, שנאמר (פרשתנו י, ט) אתה חורץ אחרך".

57 פרשתנו י, יב.

58 לקר"ת תוריע כ, ד ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מילה ט, ב ואילך. ועוד.

59 "זה טעם ההמילה שבשמיני דוחה השבת שבשבעי" (כלי יקר שם. לקר"ת וסהמ"צ שם).

60 נצבים ל, ו.

61 עקב יו"ד, טז.

62 ראה אגה"ק ס"ד. תו"א סוף פרשתנו. ובארוכה – תו"ח שם צג, ג ואילך. ובכ"מ.

63 לקר"ש ח"י ע' 50 ואילך. קונטרס משיחות ש"פ וירא תש"ו.

64 ובפרטיות יותר: "וירא אליו ה', לבקר את החולה" (פרש"י ר"פ וירא) – "חולה" בנימטריא מ"ט ז' פעמים ז' – שלימות המדות, וע"י הגילוי ד"וירא אליו ה'" תרפא החולי, שנמשך ונתגלה לו שער הנר"ן דבינה (בחי' המוחין).

65 וע"פ האמור לעיל (ס"ג) שח' (שמיני) ר"ת חירות – יש לומר, שענין זה מתבטא גם בהלימוד באופן של חירות, "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתלמוד תורה" (אבות פ"ו מ"ב), ע"ד מארז"ל (מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד) "לא ניתנה התורה לידרש אלא לאוכלי המן", שהיו בני חורין מדאגות הפרנסה, ועד להשלימות דלימוד התורה באופן של חירות – בגאולה האמיתית והשלימה, "חירות על הלוחות", "אלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות .. אין כל אומה ולשון שולטת בהן, שנאמר חרות, א"ת חרות אלא חירות" (עירובין נד, א).

לא התחיל בלימוד הרמב"ם שגם אצלו תהי' מעלת ושלמות הלימוד דמחזור השמיני, קפיצה ודילוג מן הקצה אל הקצה].

ומצד גודל הכרח והחשיבות שבפעולה על הזולת (ענין של פקו"נ) מובן גם בנוגע לאופן הפעולה – שאינו נשאר במקומו ודרגתו, ומשם מנסה להרעיש ולעורר את הזולת שנמצא בריחוק מקום ודרגא, אלא יוצא ממקומו ודרגתו למקומו ודרגתו של הזולת, ומדבר עמו בסגנון ובאותיות שלו (של הזולת), שעי"ז נעשית הפעולה על הזולת כדבעי ובשלמות.

ז. ויש להוסיף, שבענין זה (אופן הפעולה על הזולת) יש לימוד והוראה מהתחלת פרשת וירא שקורין במנחה:

בהתחלת פרשת וירא מסופר אודות מדת הכנסת אורחים של אברהם אבינו – כמבואר בפירוש רש"י (פשוטו של מקרא) על הפסוק "והוא יושב פתח האוהל", "לראות אם יש עובר ושב ויכניסם בביתו", "כחום היום", "הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה שלא להטריחו באורחים, ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא המלאכים עליו בדמות אנשים", ואברהם הכניסם לביתו והאכילם כו'.

ותמוה⁶⁷: כיון שמדובר אודות "מלאכים .. בדמות אנשים", שלא היו זקוקים להכנסת אורחים, ולא היו צריכים לאכול, ולא אכלו, כי אם, "נראו"⁶⁸ כמו שאכלו"⁶⁹ – נמצא

התורה) חוצה, שעי"ז ממהרים ומזרזים ופועלים תיכף הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו (שאו יהי' הגילוי דבחי' שמיני, כנ"ל ס"ג).

ויש להוסיף ולהדגיש שפעולת ההתעוררות וההשפעה על יהודים נוספים שיצטרפו ללימוד הרמב"ם צריכה להיות גם (ובמיוחד) ע"י אלה שסיימו כבר מחזור שביעי דלימוד הרמב"ם:

לכאורה, יש מקום לומר שלאחרי שהגיע לשלמות דמחזור השביעי, מוטב שיעסוק בלימוד הרמב"ם לעצמו בתכלית השלמות, במקום להתעסק בהשפעה על יהודי שרחוק ממדרגתו בלימוד הרמב"ם (ובפרט במחזור שמיני) מן הקצה אל הקצה, שעדיין לא התחיל לימוד הרמב"ם.

ויעד"ז בשאר הפעולות והפצת התורה והיהדות והפצת המעיינות חוצה – שטוען שמוטב שיתעמק בלימוד החסידות לעצמו משיעסוק בהפצת התורה והמעיינות להנמצאים ב"חוצה".

והמענה לזה – שבימינו אלה הפעולה דהשפעה על הזולת היא ענין של פיקוח נפש, וכיון שכן, חיוב ההתעסקות בהשפעה על הזולת מוטל על כאו"א, גם זה שנמצא בדרגא נעלית שיכול לעסוק בענינים הכי נעלים, ואדרבה – בפקו"נ "מצוה בגדול"⁶⁶.

וויש לומר, שכאשר הפעולה על הזולת נעשית "בגדול", אזי הפעולה עצמה באופן נעלה יותר, לפי ערך דרגת הגדול. ובנדוד"ד – שנוסף לכך שיכול להסביר ולהראות לו דוגמא ח' מגודל התועלת דלימוד הרמב"ם בכל שנה, הרי, להיותו בהתחלת מחזור השמיני, ככחו וביכלתו לפעול על יהודי שעדיין

(67) ראה גם לקו"ש ח"ה ע' 324 ואילן.

(68) פרש"י יח, ח (מב"מ פו, ב).

(69) וגם להדעה ש"אוכלין ושותין ממש" (תוד"ה נראין (ב"מ שם) מסדר אלי' רבה) – כיון שמצד עצמם לא הוצרכו לאכילה ושתי', אלא שאכלו ושתי' מפני כבודו של אברהם" (תוס' שם), או מפני ש"אזלת לקרתא הלך בנימוסי" (ב"ר פמ"ח, יד, וש"נ), אין בזה לכאורה קיום מצות הכנסת אורחים לאמיתתה.

(66) ראה יומא פד, ב. רמב"ם הל' שבת פ"ב ה"ג.

ע"פ דרכו ומנהגו, ועד שנמצא במעמדו ומצבו, ואז יפעל עליו באמיתיות ובשלימות.

ח. ויה"ר שקבלת החלטות טובות בנוגע ללימוד הרמב"ם, הן הלימוד שלו לעצמו והן בהפעולה על הזולת, בתוככי שאר הפעולות דהפצת התורה והמעיינות חוצה, תמהר ותזרו ותביא תיכף את "אותו הזמן" שאודותיו מדבר הרמב"ם בסיום וחזותם ספרו – ימות המשיח.

ובלשון הכתוב בפרשת השבוע – "לך לך מארץ וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך", שכאו"א מישראל וכל בני"ה הולכים מחוץ לארץ לארץ ישראל⁷³, וזוכים לקיום בפועל דהבטחת הקב"ה "לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת את הקיני ואת הקניזי ואת הקדמוני וגו'", "עשר אומות", בגאולה האמיתית השלימה ע"י משיח צדקנו, ובארץ ישראל עצמה – באים

73) להעיר מהידוע שבמשך כל ימי חייו השתוקק הרמב"ם לעלות לא"י. ורק לאחר הסתלקותו זכה להקבר בה** ואולי י"ל בדרך אפשר, שעבודתו ושליחותו בעולם היתה לפעול בחוץ לארץ, ועד לארץ מצרים, כמרומו גם ב"ת ד"רמב"ם", "רבות מופתי בארץ מצרים***, ורק לאחר גמר ושלימות עבודתו (בעת הסתלקותו) עלה גופו לארץ ישראל ונטמן בטבריא.

* ועאכו"כ בהיותו במצרים ש"אסור להתיישב בה, בשלשה מקומות הזהירה תורה שלא לשוב למצרים" (ומב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ז). ועד שמצינו ש"כשהר"ם ז"ל ה' חזות שמו ה' מסיים הכותב העובר בכל יום ג' לארץ כו" (כפתור ופרח פ"ה). — ראה השק"ש בזה בספרים שנשמתו בלקו"ש ח"ט ע' 171.

** ראה רמב"ם שם ה"א: "אינה דומה קולטתו מחיים לקולטתו אחר מותו, ואעפ"כ, גדולי החכמים היו מוליכים מתייהם לשם, צא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק".

*** כולל גם כתיבת חיבורו הניקוי "משנה תורה" שהיתה בארץ מצרים.

(לכאורה) שאברהם לא קיים בהם מצות הכנסת אורחים, ואיך יתכן שהקב"ה הערים (ח"ו) על אברהם ש"הביא המלאכים עליו בדמות אנשים" כדי שידמה לאברהם שקיים מצות הכנסת אורחים!?

ובפרט ע"פ דברי הגמרא⁷⁰ שמכאן למדים ש"גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכניה"⁷¹ — שעפ"ז תמיהה גדולה יותר: איך יתכן שבתורת-אמת למדים המעלה דהכנסת אורחים מפעולת הכנסת אורחים שאינה אמיתית!?

ויש לומר הביאור בזה⁷² — שכאשר "הביא המלאכים עליו בדמות אנשים", והתנהגו כמנהג אנשים שאוכלים ושותים, נעשה אצלם ה"דמות אנשים" ומנהג אנשים ענין אמיתי, היינו, שבכוואם למטה לא נשארו בדרגת מלאכים שנראים כמו אנשים (דמיון בעלמא), אלא שבאו למטה "בדמות אנשים", ובמילא, חל עליהם גדר ודין "אנשים" (לפי שעה), ולכן, קיים אברהם אבינו על ידם מצות הכנסת אורחים לאמיתתה.

ומזה למדים הוראה באופן הפעולה על הזולת — שכאשר ה"גדול" צריך לפעול על הזולת שנמצא "למטה" (במקום החוצה), אינו יכול להשאר בדרגתו הנעלית, אלא צריך לירד מדרגתו (לפי שעה) לדרגתו של הזולת, הנמצא למטה, ולדבר לפי ערך הזולת,

70) שבת קכז, א. וש"נ. וראה רמב"ם הל' אבל פ"ד ה"ב.

71) ועד"ז למדים מכאן הלוויית אורחים — כמ"ש בהמשך הפרשה (ורא יח, טז) "ואברהם הולך עמם לשלחם", "כסבור אורחים הם" (פרש"י עה"פ). וראה רמב"ם שם: "שכר הלוי' מרובה מן הכל והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עובדי דרכים ומשקה אותם ומלוח

72) עוד ביאור בזה — ראה לקו"ש שם.

לחזור תחילה ומשם נעתקין למקדש"⁷⁹.
ואז יהי' הלימוד דסיום הרמב"ם
באופן שיראו בגלוי שנתקיימו בפועל
דברי הרמב"ם בסיום וחזרתם ספרו:
"באותו הזמן .. לא יהי' עסק כל העולם
אלא לדעת את ה' בלבד, ולפיכך יהיו
ישראל⁸⁰ חכמים גדולים ויודעים דברים
הסתומים וישיגו דעת בוראם כפי כח
האדם, שנאמר כי מלאה הארץ דעה את
ה' כמים לים מכסים".

ההתוועדות) מוצאי שבת קודש*) ערכו כבר סיום
הרמב"ם דמחזור שביעי על ציון הרמב"ם.
(79) רמב"ם הל' סנהדרין פי"ד הי"ב.

(80) להעיר שסיום וחזרתם משנה תורה הוא
בהמעלה דישראל לגבי כל העולם, כמו הסיום
דתושב"כ "לעיני כל ישראל". ולהעיר, שבשמע"צ
ושמח"ת שמסיימים התורה מודגשת מעלתם של
ישראל – "ביום השמיני עצרת תהי' לכם", "יהיו לך
לכרך ואין לזרים אתך", "ישראל ומלכא
בלחודוהי".

הימים והלילות שלה. כי .. קדושת שבת ויו"ט הוא
למעלה מגדר המקום והזמן. רק שמאיר למטה לכל
מקום ומקום וזמנו הראוי לו".

לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש
השלישי, "אל מקום המזבח"⁷⁴
(ש"מקומו מכוון ביותר"⁷⁵); ואז יהי'
הגילוי ד"וירא אליו הוי"ו" לכאו"א
מישראל בתכלית השלימות – "ולא
יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את
מוריך"⁷⁶.

ועוד והוא העיקר – שכל זה יהי'
בפועל ממש ותיכף ומיד ממש, כך,
שיערכו את הסיום דלימוד הרמב"ם
במחזור שביעי ביום הש"ק זה ביחד עם
הרמב"ם (נשמה בגוף, "הקיצו ורננו
שוכני עפר"⁷⁷), בעיר שבו מנוחתו כבוד
– טבריא⁷⁸, אלי' "עתידין (סנהדרין)

(74) לשון הכתוב בפרשתנו יג, ד. – ולהעיר שג'
המזבחות שבנה אברהם הם כנגד ג' בתי מקדשות
(ראה לקו"ש הלק' ל' ע' 36 ואילך).

(75) רמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ב.

(76) ישעי' ל, כ. וראה תניא פל"ו.

(77) ישעי' כו, יט.

(78) ובפרט שבארץ ישראל (ששם עכשיו בעת

*) ראה שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ת) ט"א ט"ט:
"זמן כניסת שבת ויו"ט .. בכל מדינה ומדינה לפי זמן